

el davantal de pere calders

Farem cau i net?

La sensacional crisi dels règims comunistes ens distreu d'una altra evidència que també n'hi ha per llogar-hi seients de primera fila: la crisi dels Estats Units d'Amèrica, model i exemple per al món capitalista. Els experts en economia han fet públiques unes dades que revelen un descens del 22 per cent en els beneficis empresarials d'aquell gran país, durant el tercer trimestre del 1989. Curiosament, els resultats pitjors s'han produït en la indústria automobilística, la informàtica i les companyies aèries, tres exponents d'avançada de la nostra època. El dèficit públic, segons dades fidedignes, assolirà en acabar l'any actual la xifra de 150.000 milions de dòlars.

Els analistes preveuen una caiguda de la demanda nord-americana que afectarà les manufactures exportadores japoneses i europees. Richard Darman, director del pressupost dels EUA, ha dit que "el consumisme pertany al passat, perquè les necessitats han quedat satisfetes". És una afirmació que peca d'optimista, si considerem que a Nova York, amb fama d'ésser una de les ciutats més riques del planeta, hi ha uns 100.000 indigents que no tenen casa. Són uns pobres totals que malviuen dormint al ras o mal coberts i que s'alimenten amb les deixalles dels benestants.

L'auguri nord-americà d'una propera crisi japonesa topa amb notícies tan extraordinàries com la compra del Rockefe-

ller Center, precisament per part dels japonesos. No he pogut aclarir (ben bé culpa meva) què és el que s'han venut els americans.

El Rockefeller Center és, o era, tot un símbol de l'opulència dels EUA. Un conjunt de catorze grans edificis al cor de Nova York, que alberguen un nombre considerable d'organismes dedicats a activitats molt diverses. Un d'aquests edificis és la seu de la poderosa RCA. ¿Han comprat tot això, els japonesos, incloent-hi a més dels béns materials un dels signes més cèlebres de la prosperitat americana? En formular-nos aquesta pregunta, ens ve a la memòria una altra notícia menys espectacular, però també altament significativa: els japonesos es van apoderar de Hollywood, amb l'adquisició de companyies tan fortes com la Columbia i alguna altra que forma part, igualment, de la història del cinema i de l'esplendor americana en aquesta branca de l'art.

Hi ha, a més, altres símptomes tan significatius com el de famoses marques americanes, amb una gran tradició, els productes de les quals porten inscrit un "Made in Japan" francament atordidor.

Però com que sempre és convenient no haver d'anar massa lluny per mirallar-nos, passa que a Europa mateix tenim exemples de l'embull del nostre temps. Com és el cas de l'Ale-

manya partida en dues de resultes de la Segona Guerra Mundial. La meitat de l'Est era l'Estat més pròsper del món comunista. La meitat de l'Oest era un exemple de puixança per al món capitalista. De cop i volta, trontolla la bastida comunista i els ciutadans de la RDA fugen com conills a la RFA, creant un conflicte al·lucinant que posa en una greu situació tots dos sistemes.

Els uns perden un personal que els farà falta i els altres comencen a queixar-se que els pot ofegar un excés de concurrència: faltaran habitatges, llocs de treball i serveis per a atendre el precipitat augment de població.

La llàstima és que hi ha més somriures tristos que no pas alegries, perquè l'amenaça d'una decadència general abasta Orient i Occident, i no tan sols en el terreny econòmic, sinó en zones extenses de l'esperit creador humà.

Es tem una recessió internacional que s'accentuarà l'any vinent. Veus tan autoritzades com la de Maurice Allais, premi Nobel d'economia 1988, han fet recentment auguris pessimistes referits al futur immediat. Potser arribarà l'hora bona per als qui tenen poc per perdre. Acostumats a patir, no notaran tant el canvi.

Pere Calders